

ministri käskkiri

Tartu

10. juuli 2008. a nr 849

Programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine” kinnitamine ja programmi elluviija volituste andmine

„Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” § 12 lg 4, § 20 lg 1 ja 3 alusel:

1. Kinnitan Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Elukestev õpe” meetme „Kooli poolelijätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine” rakendamiseks programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine” ning programmi 2008.a. eelarve ja tegevuskava (lisad 1 ja 2).
2. Volitan Riiklikku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskust täitma programmi elluviija ülesandeid.
3. Analüüsi- ja planeerimisosakonna raamatupidamistalitusel kanda punktis 2 nimetatud ülesannete täitmiseks üle riigieelarve seaduses määratud vahendid.
4. Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtule “Halduskohtumenetluse seadustikus” sätestatud korras.

Tõnis Lukas
minister

**Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Elukestev õpe”
meetme „Kooli poolelijätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe
kvaliteedi parandamine” programm „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine”**

Programm „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine” (edaspidi *programm*) on loodud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013” ja sellest tuleneva „Inimressursi arendamise rakenduskava” alusel prioriteetse suuna „Elukestev õpe” meetme „Kooli poolelijätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine” rakendamiseks. Programm on koostatud „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 12 lõike 4 ja § 20 lõike 1 alusel.

Sisukord

1. Programmi nimetus	2
2. Programmi eesmärgid	2
3. Mõisted ja lühendid	2
4. Programmi vajalikkuse põhjendus	3
5. Programmi seosed teiste prioriteetsete suundade, rakenduskavade ja strateegiatega ning valdkondlike arengukavadega	3
6. Programmi sihtgrupp	4
7. Programmi tegevused	4
8. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud	6
9. Abikõlblikkuse periood	7
10. Programmi eelarve	7
11. Programmi ajakava	10
12. Indikaatorid	11
13. Programmi rakendusasutus ja rakendusüksus	12
14. Elluviija	12
15. Elluviija kohustused	12
16. Rakendusüksuse õigused ja kohustused	13
17. Toetuse väljamaksete tegemise kord	14
18. Programmi muutmise tingimused	14
19. Programmi aruandlus	15
20. Teavitamine	16
21. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine	16

1. Programmi nimetus

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine

2. Programmi eesmärgid

2.1. Üldeesmärk

Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste ligipääs haridusele ja nende õppe kvaliteet on paranenud ning sellega on loodud eeldused võrdsete õppimisvõimaluste kindlustamiseks ning väljalangevuse ennetamiseks.

2.2. Alaeesmärgid

- 2.2.1. HEV õpilaste õppevara koostamise süsteemi arendamine on käivitatud;
- 2.2.2. põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale ning toimetuleku riiklikule õppekavale vastav õppevara on koostatud;
- 2.2.3. hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara koostajad on koolitatud;
- 2.2.4. teavitustegevuste kaudu on toetatud loodava õppevara kasutuselevõttu koolides.

3. Mõisted ja lühendid

- 3.1. Haridusliku erivajadusega (HEV) õpilane - õpilane, kelle eriline andekus, õpi- või käitumisraskused, terviserikked, puuded või pikema-aegne õppetööst eemalviibimine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi kas õppesisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sh alternatiivsed kommunikatsioonid, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid, tugipersonal jm) või õpetaja koostatud töökavas vastava klassiga töötamiseks.
- 3.2. Kaasav haridus - kõigi õpilaste haridusvajadusi ja eeldusi arvestav haridussüsteem.
- 3.3. LÕK – põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava, õppekava kerge intellektipuudega õpilaste õpetamiseks.
- 3.4. TÕK – toimetuleku riiklik õppekava, õppekava mõõduka ja raske intellektipuudega õpilaste õpetamiseks.
- 3.5. Õppevara ehk õppematerjalid – õppekirjandus (sh tööraamatud, töövihikud, töölehed, õpikud, õpetaja juhendmaterjalid, käsiraamatud), näitvahendid ja õppetegevust toetavad vahendid.
- 3.6. HEV õpe – õpe, mida rakendatakse haridusliku erivajadusega õpilastele sõltumata kooli tüübist
- 3.7. Programmi nõukoda - nõukoja eesmärk on nõustada programmi strateegiliselt, jälgida programmi kulgu ning anda vajaduse korral soovitusi ja teha ettepanekuid muudatuste sisseviimiseks.. Nõukoja koosseisu kuuluvad rakendusametuse, rakendusüksuse, elluviija ja sihtgruppide esindajad.

4. Programmi vajalikkuse põhjendus

Kõigil lastel on õigus saada võimetekohast ja kvaliteetset haridust. Hariduskohustuse täitmiseks ja võimetekohase hariduse omandamiseks on viimaste aastate seadusemuudatused soosinud paindlikku õppekorraldust ja individuaalset lähenemist õpilastele. HEV õpilastele võrdsete võimaluste tagamiseks ja kaasava hariduspoliitika elluviimiseks on seadusandlikult loodud võimalused erinevate tugiteenuste (logopeediline abi, parandusõpe, individuaalne õppekava, kasvatusraskustega laste klassid, pikapäevarühmad, koduõpe jne) rakendamiseks.

Võimetekohase hariduse saamise ja õppekava eesmärkide saavutamise eeltingimus on ka jõukohase ja sobiva õppevara olemasolu. HEV õpilaste õppevara koostamine ja väljaandmine on olnud ebasüsteemaatiline, õppevara on vähe ja see on vananenud. Eriti suur puudus on põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava ning toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivatele õpilastele mõeldud õpikutest - tööraamatutest ja õpetaja juhendmaterjalidest, kuna nimetatud õppekavadele vastavale õppevarale kehtivad erilised nõudmised ainesisu esitamise, järjestamise ja mahu osas ning need vajavad tavaõppevaraga võrreldes ulatuslikumat kohandamist.

Eesti inim- ja materiaalsed ressursid HEV õpilaste õppevara koostamisel on piiratud, samal ajal on mitmetes riikides keskusi ja kirjastusi, kus süstemaatiliselt koostatakse kvaliteetset HEV õpilaste õppevara, mida on võimalik väiksema ressursikuluga kohandada Eesti kontekstile ja vajadustele vastavaks.

Programmi raames pööratakse põhitähelepanu ühelt poolt õpikute, tööraamatute, töölehtede ning mitmesuguste õpetajamaterjalide (käsiraamatud, juhendmaterjalid jm) koostamisele ning teiselt poolt koostatava õppevara kättesaadavuse ja kasutuselevõtu soodustamisele (infopäevad, veebiportaal).

Seni on HEV õpilaste õppevara koostamisel olnud probleemiks pädevate spetsialistide vähesus ja ülekoormus ning ebapiisav koostöö ainespetsialistide ja eripedagoogide vahel. Õppevara koostajate pädevuse ja koostöö edendamiseks on programmi kavandatud koolitused (regulaarsed õppevara koostamisega tegelevate töörühmade seminarid, õppevisiidid HEV õpilaste õppevara koostamisega tegelevatesse keskustesse, koolitajate koolitus) ning õppevara koostavatesse töörühmadesse kaasatakse nii eripedagoogid kui ainespetsialistid. Rühmatöös kujunevad koostöövõrgustikud toetavad programmegevuste jätkusuutlikkust ning kvaliteedi tagamist HEV õpilaste õppevara koostamisel.

5. Programmi seosed teiste prioriteetsete suundade, rakenduskavade ja strateegiatega ning valdkondlike arengukavadega

Programmi eesmärgid ja nende saavutamiseks planeeritavad tegevused on seotud ning kooskõlas järgmiste strateegiatega, rakenduskavade ja arengukavade täitmisega:

„Inimressursi arendamise rakenduskava”

Nii õppekvaliteedi kindlustamiseks kui seni koolitusest kõrvalejäänute (erivajadustega ning õpingud katkestanud õpilased, puuetega inimesed jne) kaasamiseks on oluline paindlike õppimisvõimaluste tagamine. Erivajadustega õpilaste arv tavakoolides sunnib õpilaste koolist väljalangemise vähendamiseks ja ennetamiseks ning hariduslike erivajadustega inimeste tööturul toimetulekuks välja töötama erivajadustega õpilastele suunatud õppematerjale ning juhendmaterjale erivajadustega õpilastega töötavatele spetsialistidele.

„Üldharidussüsteemi arengukava aastateks 2007-2013”

Vastavalt arengukavale on üldharidussüsteemi arendamise üldeesmärk määratletud järgmiselt:

Üldharidussüsteemis luuakse kõigile õpilastele võrdväärsed võimalused ja tingimused võimete- ja huvidekohase ja kvaliteetse hariduse omandamiseks, mis võimaldavad jätkata õpinguid ja elus väärikalt toime tulla.

Üks kolmest üldeesmärgist arendustegevuse valdkonnas on suurendada juurdepääsu õppimisvõimalustele, sh suurendades oluliselt vajalike metoodiliste materjalide, õppematerjalide, õppekirjanduse jne väljaandmist.

Vastavalt arengukava meetmele 2.1.2. toetatakse riiklike õppekavade rakendamist vajalike tugimaterjalide ja koolitusega, sh õppekava rakendamiseks vajalike juhendmaterjalide väljatöötamine õpetajatele, põhikooli lihtsustatud ja toimetuleku riiklike õppekavade rakendumise toetamine vajaliku õppekirjanduse ning abimaterjalidega.

UNESCO¹ dokumendi “Haridus kõigile” Eesti tegevuskava

Tegevuskavaga on määratletud üldeesmärgid ja ülesanded, mis lähtuvad Eesti spetsiifilistest haridusprobleemidest. Tegevuskava kohaselt on „Haridus kõigile“ Eesti prioriteetidid mh järgmised:

- kõigil on võimalus omandada kvaliteetne ja võimetekohane haridus, sõltumata elukohast, soost, emakeelest ning majanduslikust ja sotsiaalsest taustast;
- põhiharidus on eranditult kõigile kättesaadav, koolist väljalangemist käsitatakse erakordse sündmusena, millele asjaomased isikud ja institutsioonid reageerivad adekvaatselt ning kiiresti.

Laste õiguste tagamise strateegia (Vabariigi Valitsuse protokolliline otsus 16.10.2003)

Strateegias käsitletakse järgmisi programmitegevuste seisukohalt olulisi eesmärke üldharidussüsteemi arendamisel:

- igale lapsele on tagatud võrdsed võimalused juurdepääsuks võimetekohasele ja kvaliteetsele haridusele;
- tagatud on meetmed puudega lapse kaasamiseks ühiskonda;
- kasvatuslike erivajadusega lastel on võrdsed võimalused ühiskonnas osalemiseks.

6. Programmi sihtgrupp

6.1. Programmi sihtgruppi kuuluvad:

- 6.1.1. HEV õppurid;
- 6.1.2. Õpetajad ja õppeasutuste spetsialistid;
- 6.1.3. HEV õpilaste õppevara koostajad;
- 6.1.4. HEV õpilaste õppevara süsteemi arendamisega seotud spetsialistid;

7. Programmi tegevused

7.1. Õppevara koostamise süsteemi loomine ja arendamine

7.1.1. HEV õpilaste õppevara koostamise süsteemi arendamine

HEV õppevara koostamise süsteemi arendamine hõlmab info koondamist õppevara koostajate kohta (nimi, kvalifikatsioon, kontaktandmed jms.), HEV õpilaste õppevara nõudluse kaardistamist, koostajate koolitusvajaduse ja täpsustatud tegevusplaani koostamist. Õppevara koostamise süsteemi arendamisega seotud spetsialistid on kaasatud ka õppevara koostamise ning koostatud õppevara rakendamiseks korraldatavate koolituste läbiviimise protsessi. Programmi raames toimuva HEV õpilaste

¹ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization „Education for All“

õppevara koostamisprotsessi ja kasutajate tagasiside analüüsi alusel koondatakse ettepanekud tegevuste ja eelarve kavandamiseks peale programmi lõppemist. Süsteemi arendamist (sh. õppevara koostamist ning koolitamistegevust) koordineeritakse elluvijja poolt ning toetatakse nõukoja poolt.

7.1.2. Veebiportaali arendamine

Seni killustatud ja puudulikku teavet HEV õpilaste õppe ja õppevara alal täiendatakse ja koondatakse ühtsesse veebiportaali, mis asub www.hev.edu.ee Veebiportaalis tehakse eelkõige programmi sihtgrupile kuid ka teistele huvilistele kättesaadavaks programmi raames koostatavad elektroonilised materjalid, info trükimaterjalide kohta ning muu oluline hariduslike erivajaduste alane teave.

7.2. Õppevara koostamine

7.2.1. Õppevaramesside külastused

Programmi raames lähetatakse õppevara süsteemi arendamisega seotud spetsialiste ja õppevara koostajaid olulisematele raamatu- ja õppevaramessidele (näiteks Londoni raamatumess, Birminghami haridusmess, Frankfurdi raamatumess, Educa haridusmess Helsingis), et leida tõlkimiseks ja kohandamiseks sobivat õppevara, käsiraamatuid ja juhendmaterjale.

7.2.2. LÕK-ile vastava õppevara koostamine

Moodustatakse õppevara koostamise töörühmad aine kaupa (eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, ajalugu/ühiskonnaõpetus, võrkeel, inimeseõpetus, eesti keel teise keelena, vene keel emakeelena). Töörühmad koostavad uusi, uuendavad olemasolevat või kohandavad õppevara nimetatud põhiainetes.

7.2.3. TÕK-ile vastava õppevara koostamine

Moodustatakse õppevara koostamise töörühmad aine kaupa (eesti keeles, matemaatikas, orienteerumis-õpetuses). Töörühmad koostavad uusi, uuendavad olemasolevat või kohandavad välismaal väljaantud õppevarast tõlkimiseks sobivad materjalid.

7.2.4. Elektroonilise õppevara koostamine

Soodustamaks e-õppe võimaluste paremat kasutamist ja õppe paindlikumaks muutmist, koostatakse elektroonilist õppevara ning lisamaterjali erivajadustega õpilastele. Koostatud õppevara tehakse huvilistele kättesaadavaks veebiportaalis.

7.2.5. Õpetaja juhendmaterjalide ja käsiraamatute koostamine ning väljaandmine

Levendamiseks erialase kirjanduse vähesust ja parandamiseks HEV õppe kvaliteeti koostatakse õpetajatele näidis- ja juhendmaterjale ning tõlgitakse välismaal avaldatud käsiraamatuid HEV õpilaste õppe alal. Koostatud materjalid tehakse elektrooniliselt kättesaadavaks veebiportaalis või kirjastatakse programmiväliste vahendite abil.

7.3. Õppevara koostajate koolitamine

7.3.1. Õppevara koostamise töörühmade õppekülastused

Õppevara koostamise algaasis korraldatakse õppevara koostamise töörühmade liikmetele 2-3 päevased õppekülastused HEV õpilaste õppevara koostamisega tegelevatesse keskustesse. Näiteks Jyväskylä Ülikooli täiendusõppekeskus, Rootsi Eripedagoogika Instituut, Norra Eripedagoogika Tugisüsteem.

7.3.2. Õppevara koostamise töörühmade koostööseminarid

Töörühmad kohtuvad keskmiselt 9 korda aastas seminaridel, et tagada koostatavate materjalide ainetevaheline ja kooliastmete vaheline integratsioon. Seminaridel tutvustatakse ja analüüsitakse koostatud ja koostatavat õppevara ja seeläbi tõstetakse õppevara koostajate pädevust. Seminaridele kaasatakse vastavalt vajadusele eksperte, konsultante, sihtrühmade esindajaid.

7.3.3. HEV õpilaste õppevara koostajate koolitus

HEV õpilaste õppevara süsteemi arendamisega seotud spetsialistid analüüsivad koolitusvajadust ja töötavad välja koolituskava HEV õpilaste õppevara koostajate koolitamiseks. Koolitused viiakse läbi kaasates vajadusel välisspetsialiste.

7.4. Programmi elluviimist toetavad tegevused

7.4.1. Sihtgrupi ja avalikkuse teavitamine

Sihtgrupi ja avalikkuse teavitamiseks viiakse läbi infopäevi. Infopäevadel esitletakse koostatud materjale, antakse teavet nende kättesaadavusest, kogutakse tagasisidet programmi tegevuste tulemuste kohta.

Lisaks infopäevadele tutvustatakse programmi tegevusi ettekannete ja artiklite vormis Eripedagoogide Liidu jm asjaomaste organisatsioonide üritustel ning haridusmeedias.

7.4.2. Programmi ettevalmistamine, administreerimine ja aruandlus

Programmi elluviija tagab programmi eesmärkide saavutamiseks piisava tehnilise personali ning loob neile vajalikud töötingimused ja arenguvõimalused.

8. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

8.1. Tegevuste elluviimiseks tehtavad kulud on abikõlblikud, kui need on programmi tegevustega otseselt seotud ja elluviimiseks vältimatult vajalikud ning vastavad järgmistele tingimustele:

8.1.1. kulud on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1081/2006, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999 (EST L 210, 30.07.2006, lk 1-11);

8.1.2. kulud on kooskõlas struktuuritoetuse seaduse § 21 lg 2 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 31.01.2007. a. määrusega nr 26 "Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord" (edaspidi *abikõlblikkuse määrus*);

8.1.3. kulud on kooskõlas programmis ning muudes õigusaktides sätestatud nõuetega.

8.2. Abikõlblikud kulud on:

8.2.1. programmi ettevalmistamise ja elluviimisega seotud personalikulud:

8.2.1.1. töötaja töötasu töölepingu, avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja, korralduse või võlaõigusliku lepingu alusel (sh sotsiaal-, tulumaks, kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlusmaksed);

8.2.1.2. töötaja puhkusetasu proportsionaalselt programmi heaks töötatud ajaga ja vastavalt „Puhkuseseaduses” sätestatud korrale;

8.2.1.3. töötaja transpordikulud vastavalt ühissõiduki piletile, taksoarvele või asutusesiseselt kehtestatud isikliku sõiduvahendi kasutamise tingimustele ja korrale, aga mitte rohkem kui Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. a määruses nr 164 „Isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitise maksmise

tingimused ja hüvitise piirmäärad" kehtestatud lubatud kulu kilomeetri kohta. Tasuline parkimine hüvitatakse kuludokumendi alusel, mis esitatakse koos selgitusega kulu vajalikkuse kohta;

8.2.1.4. lähetuskulud (sh päevaraha, majutuskulu, transpordikulu ja reisikindlustus) vastavalt asutusesisesele korrale õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses;

8.2.1.5. muud personalikulud (sh koolitus-, värbamis- ja töötervishoiu kulud).

8.2.2. programmiga otseselt seotud üldkulud;

8.2.3. programmi elluviimiseks vajalikud rendi- ja üürikulud;

8.2.4. programmi abikõlblike kulude puhul tekkiv erisoodustusena käsitletav kulu ja tasutav maks „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 tähenduses;

8.2.5. käibemaks vastavalt abikõlblikkuse määruse § 6;

8.2.6. programmi teostamiseks vajaminevate seadmete, kontoritehnika ning mööbli soetamise kulud vastavalt abikõlblikkuse määruse § 8 sätestatule ning programmi tegevuste elluviimiseks vajalike soetuste kulud kokku, maksimaalselt 1% ulatuses programmi abikõlblikust kogumaksumusest;

8.2.7. programmi teavitamiskulud;

8.2.8. programmi raames toetatavate tegevustega otseselt seotud ja nende elluviimiseks vajalikud muud kulud.

8.3. Programmi raames on mitteabikõlblikud kulud lisaks abikõlblikkuse määruses § 15 loetelule veel:

8.3.1. organisatsiooni juhtimisega seotud personalikulu;

8.3.2. liiklusvahendite ostmine ja rentimine;

8.3.3. kinnisasja ostmine;

8.3.4. asjade ja teenuste ostmine, mille maksumus jääb vahemikku 30 000 krooni (ilma käibemaksuta) kuni „Riigihangete seaduses“ sätestatud piirmäär, kui pakujate paljususe olemasolul ei ole küsitud kolme võrdlevat hinnapakumist. Kui elluviija organisatsioonisisene kord sätestab antud juhtumil madalama piirmäära, kohaldatakse seda;

8.3.5. asjade ja teenuste ostmine, mille maksumus ületab „Riigihangete seaduses“ sätestatud piirmäära, kui ei ole järgitud seaduses sätestatud nõudeid.

9. Programmi abikõlblikkuse periood

Programmi abikõlblikkuse periood on 1.01.2008 kuni 31.12. 2013.

Abikõlblikuks võib lugeda kulud, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ja sellele järgneva 90 kalendripäeva jooksul tingimusel, et tegevused on toimunud abikõlblikkuse perioodil.

10. Programmi eelarve

10.1. Programmi kogumaksumus on 25 000 000 krooni, millest kuni 85% rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahenditest, maksimaalne summa 21 250 000 krooni.

Omafinantseeringu määr on minimaalselt 15% programmi kogumaksumusest ja minimaalne summa on 3 750 000 krooni.

10.2. Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes (kroonides)

Finantseerimisallikas		Summa	Osakaal %
1. Programmi kogumaksumus (rida 3+6)		25 000 000	100%
Struktuuri toetus	2. ESFi osalus (kuni 85%)	21 250 000	85%
	3. Toetus kokku	21 250 000	85%
Oma- finantseering	4. Riiklik finantseering	3 750 000	15%
	5. Programmis osaleva isiku osalus	0	0%
	6. Omafinantseering kokku	3 750 000	15%

10.3. Programmi eelarve aastate lõikes (kroonides)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	KOKKU
Kogu- maksumus	1 075 341	4 255 022	4 412 050	4 995 020	5 499 562	4 763 005	25 000 000

10.4. Programmi eelarve tegevuste lõikes (kroonides)

Rea nr	Kulukoht	Struktuuri-toetus	Omafinantseering			Kulud kokku	ESF tüüpi kulu	ERF tüüpi kulu
			Riiklik finantseering	Programmis osaleva isiku osalus	Oma-finantseering kokku			
1	2	3	4	5	6=4+5	7=3+6	8	9
1	Programmi administreerimine (sh ettevalmistamine)	3 121 174	550 796	0	550 796	3 671 970	3 660 720	11 250
1.1	Personalikulud	2 486 010	438 708	0	438 708	2 924 718	2 924 718	0
1.2	Üldkulud	571 933	100 929	0	100 929	672 862	672 862	0
1.3	Inventar	63 231	11 159	0	11 159	74 390	63 140	11 250
2	Programmi sisutegevuste elluviimine	17 506 106	3 089 312	0	3 089 312	20 595 418	20 595 418	0
2.1	Õppevara koostamise süsteemi loomine ja arendamine	3 251 003	573 706	0	573 706	3 824 709	3 824 709	0
2.2	Õppevara koostamine	13 331 314	2 352 585	0	2 352 585	15 683 899	15 683 899	0
2.3	Õppevara koostajate koolitamine	923 789	163 021	0	163 021	1 086 810	1 086 810	0
3	Programmi elluviimist toetavad tegevused	622 720	109 892	0	109 892	732 612	732 612	0
3.1	Sihigrupi ja avalikkuse teavitamine	622 720	109 892	0	109 892	732 612	732 612	0
4	Programmi tulud	0	0	0	0	0	0	0
5	Kulud kokku	21 250 000	3 750 000	0	3 750 000	25 000 000	24 988 750	11 250

11. Programmi ajakava

Rea nr	Tegevus	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Programmi administreerimine (sh ettevalmistamine)	X	X	X	X	X	X
2.	Programmi sisutegevused	X	X	X	X	X	X
2.1.	Õppevara koostamise süsteemi loomine	X	X	X	X	X	X
2.1.1.	HEV õpilaste õppevara koostamise süsteemi arendamine	X	X	X	X	X	X
2.1.2.	Veebiportaali arendamine		X	X	X	X	X
2.2.	Õppevara koostamine	X	X	X	X	X	X
2.2.1.	Õppevaramesside külastused		X	X	X	X	
2.2.2.	LÕK-ile vastava õppevara koostamine	X	X	X	X	X	X
2.2.3.	TÕK-ile vastava õppevara koostamine	X	X	X	X	X	X
2.2.4.	Elektroonilise õppevara koostamine		X	X	X	X	X
2.3.2.	Õpetaja juhendmaterjalide ja käsiraamatute koostamine ning väljaandmine	X	X	X	X	X	X
2.3.	Õppevara koostajate koolitamine	X	X	X	X	X	X
2.3.1.	Õppevara koostamise tööühmade liikmete õppekülastused		X	X			
2.3.2.	Õppevara koostamise tööühmade koostööseminarid	X	X	X	X	X	X
2.3.3.	HEV õpilaste õppevara koostajate koolitus			X		X	
3.	Programmi elluviimist toetavad tegevused		X	X	X	X	X
3.1.	Sihtgrupi ja avalikkuse teavitamine		X	X	X	X	X

12. Indikaatorid

12.1. Programmi seos inimressursi arendamise rakenduskavas toodud indikaatoriga:

Prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ eesmärk:

Õpe üld- ja kutsehariduses on kõrgtasemeline ning vastab õppijate ja ühiskonna vajadustele;

Programmi alaeesmärk 2.2.2: põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale ning toimetuleku riiklikule õppekavale vastav õppevara on koostatud;

Programmi alaeesmärk 2.2.3: hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara koostajad on koolitatud.

Tegevus: Erivajadustega õpilastele toetussüsteemide arendamine

Indikaator	Selgitus	Praegune tase	Kontrolltase 2010	Sihttase 2011
Rakenduskava raames välja töötatud HEV õpilastele suunatud õppematerjalide arv, mis vastavad riikliku õppekava nõuetele	HEV õpilastele kohandatud riiklikele õppekavadele vastavate õppematerjalide arv	2006-5	15	30

12.2. Programispetsiifilised indikaatorid:

Alaeesmärk 2.2.1	HEV õpilaste õppevara koostamise süsteemi arendamine on käivitatud
Indikaatorid	<ul style="list-style-type: none">❖ Kaardistatud HEV õpilaste õppevara nõudlus❖ Loodud on 1 veebiportaal

Alaeesmärk 2.2.2	Põhikooli lihtsustatud riiklikule õppekavale ning toimetuleku riiklikule õppekavale vastav õppevara on koostatud
Indikaatorid	<ul style="list-style-type: none">❖ Külastatud on vähemalt 4 õppevaramessi❖ Koostatud on vähemalt 24 LÕK-ile vastavat õppevara❖ Koostatud on vähemalt 6 TÕK-ile vastavat õppevara❖ Koostatud on vähemalt 10 elektroonilist õppevara HEV õpilastele❖ Koostatud on vähemalt 15 käsiraamatut õpetajatele❖ Koostatud on vähemalt 10 juhendmaterjali õpetajatele

Alaeesmärk 2.2.3	Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara koostajad on koolitatud
Indikaatorid	<ul style="list-style-type: none">❖ Läbi on viidud 6 õppekülastust❖ Läbi on viidud vähemalt 40 õppevara koostajate töörühmade koostööseminari❖ Läbi on viidud 2 õppevara koostajate koolitust❖ 20 HEV õppevara koostajat on koolitatud

Alaeesmärk 2.2.4	Teavitustegevuste kaudu on toetatud loodava õppevara kasutuselevõttu koolides
Indikaator	❖ Läbi on viidud 5 infopäeva sihtgrupi esindajatele

13. Programmi rakendusasutus, rakendusüksus

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 19.04.2007 määrusele nr 111 „Perioodi 2007 – 2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine” on programmi rakendusasutus Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja programmi rakendusüksus Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove (edaspidi *rakendusüksus*).

14. Elluviija

Elluvijaks nimetatakse Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus (edaspidi *elluviija*).

Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus (REKK) on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav asutus, kus toimub ministeeriumi väljatöötatud hariduspoliitika elluviimine ja rakendamine üld-, kutse- ja täiskasvanuhariduse valdkonnas. REKKi ülesandeks on muuhulgas ka üldhariduse riiklike õppekavade väljatöötamine ning nende rakendamise suunamine vajaliku õppekirjanduse ja õppematerjalide hindamise, meetoodiliste ja juhendmaterjalide koostamise ning koolide nõustamise kaudu. REKKil on olemas varasem kogemus HEV õppevara koostajate projektide elluviimisel. Seetõttu on REKK piisavalt pädev ning kogunud institutsioon korraldama ning koordineerima programmi eesmärkide saavutamiseks vajalikke tegevusi.

15. Elluviija kohustused

15.1. Elluviija peab toetust kasutama sihtotstarbeliselt abikõlblike kulude katteks, mis on vajalikud programmis kirjeldatud eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks ning rakendama programmi vastavalt kinnitatud eelarvetele ja tegevuskavadele.

15.2. Elluvijale kohalduvad kõik struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud:

15.2.1. koguma andmeid programmi aruandluse jaoks, sh programmis osalejate kohta kooskõlas „Isikuandmete kaitse seadusega”;

15.2.2. esitama rakendusüksusele eelnevalt rakendusasutuse poolt kinnitatud programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava hiljemalt kalendriaasta 10. detsembriks. Koos nimetatud dokumentidega esitab elluviija rakendusüksusele väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani. Järgneva aasta eelarve ja tegevuskava koostamisel lähtutakse programmi eelarvest aastate lõikes (punkt 10.3) ja rakendusasutuse poolt koostatud soovituslikust vormist. Hangete läbiviimise plaan kajastab hankeid maksumusega üle 200 000 krooni (ilma käibemaksuta). Esimese aasta väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani esitab elluviija rakendusüksusele kuu aja jooksul peale programmdokumendi kinnitamist;

15.2.3. järgima hangete läbiviimisel „Riigihangete seaduses” kehtestatud nõudeid;

15.2.4. kehtestama hangete teostamise korra või muutma olemasolevat korda järgides alltoodud nõudeid:

15.2.4.1. teenuste ja asjade hankimisel tuleb juhul kui hanke eeldatav maksumus jääb vahemikku 30 000 krooni (ilma käibemaksuta) kuni „Riigihangete seaduses” sätestatud piirmäär küsida pakkumine vähemalt kolmelt pakkujalt. Juhul, kui puudub pakkujate paljus, võib võtta väiksema arvu pakkumisi. Juhul kui elluviija olemasolev hangete teostamise kord sätestab madalama piirmäära, kohaldatakse seda;

- 15.2.4.2. korras sätestatakse hangete läbiviimise eest vastutavad isikud, tähtajad, teostamise kord ja muud olulised tingimused;
- 15.2.5. maksta tagasi rakendusüksuse poolt tagasinõutava toetuse tagasinõudmise otsuses märgitud summas ja tähtpäevaks;
- 15.2.6. esitama rakendusasutuse või rakendusüksuse järelepäringule vastused 10 tööpäeva jooksul;
- 15.2.7. teavitama rakendusüksust programmi jooksul ja 5 aasta jooksul pärast programmi lõppu programmist saadavast tulust vastavalt abikõlblikkuse määruse § 11;
- 15.2.8. tagama, et elluviija kasutatav raamatupidamissüsteem võimaldab struktuurivahenditega seotud kulude eristamist;
- 15.2.9. säilitama programmi dokumentatsiooni 31. detsembrini 2025. a.

16. Rakendusüksuse õigused ja kohustused

16.1. Rakendusüksusel on õigus:

- 16.1.1. kontrollida programmi teostamist elluviija territooriumidel ja ruumides, samuti elluviija raamatupidamist ning toetuse kasutamise tingimuste täitmist, sealhulgas teostada programmi järelevalvet;
- 16.1.2. peatada toetuse väljamaksmine või keelduda väljamaksmisest kui:
 - 16.1.2.1. elluviija majanduslik olukord on selliselt halvenenud, et toetuse kasutamine või programmi teostamine on ohustatud;
 - 16.1.2.2. elluviija ei ole täitnud struktuuritoetuse seaduses või selle alusel antud õigusaktides või programmis sätestatud kohustusi;
 - 16.1.2.3. esitatud väljamaksetaotlus või kuludokumendid ei vasta ettenähtud nõuetele;
 - 16.1.2.4. esitatud kuludokumendid ei vasta programmi perioodile, tegevustele või eesmärkidele;
 - 16.1.2.5. toetust taotletakse mitteabikõlblike kulude katteks;
 - 16.1.2.6. muudel struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides toodud juhtudel.
- 16.1.3. osaleda vaatlejana hankekomisjoni töös ja hankelepingu sõlmimisele eelnevatel läbirääkimistel, mis on vajalikud riigihanke läbiviimiseks ja lepingu sõlmimiseks;
- 16.1.4. tutvuda programmi teostamise käigus koostatavate dokumentidega;
- 16.1.5. teostada muid struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides ning käesolevas programmis sätestatud toiminguid.

16.2. Rakendusüksuse kohustus on:

- 16.2.1. programmi seire, järelevalve ja muude andmete sisestamine struktuuritoetuse riiklikku registrisse;
- 16.2.2. elluviija poolt koostatud programmi aasta- ja lõpparuannete läbivaatamine ja kinnitamine ning edastamine rakendusasutusele teadmiseks;
- 16.2.3. elluvijale toetuse andmist ja kasutamist puudutavates küsimustes selgituste andmine;
- 16.2.4. toetuse andmise ja kasutamise aruandluse jaoks vajalike andmete esitamine rakendusasutusele;
- 16.2.5. toetuse andmise ja kasutamise kohta ülevaadete koostamine ja avalikustamine;
- 16.2.6. programmi järelevalve, sh ettekirjutuse tegemine ning ettekirjutuse täitmise jälgimine;
- 16.2.7. rakendusasutuse teavitamine rikkumistest;
- 16.2.8. väljamaksete menetlemine, sh kulude abikõlblikkuse kontroll;
- 16.2.9. toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumentide säilitamine vähemalt 2025. aasta 31. detsembrini;
- 16.2.10. muude õigusaktides sätestatud kohustuste täitmine.

17. Toetuse väljamaksete tegemise kord

17.1. Toetuse väljamaksete tegemisel lähtutakse struktuuritoetuse seaduse § 23-st.

17.2. Esimese väljamaksetaotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga.

17.3. Toetus makstakse elluvijale välja rakendusüksusele esitatud väljamaksetaotluse alusel. Elluvija peab esitama rakendusüksuse poolt kinnitatud vormil väljamaksetaotlused rakendusüksusele vastavalt punktis 15.2.2. nimetatud väljamaksete prognoosile, kuid mitte harvem kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus. Rakendusüksuse nõudmisel lisab elluvija väljamaksetaotlusele kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiaid. Esimesele ja viimasele väljamakse taotlusele tuleb lisada kõik kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiaid.

17.4. Väljamaksetaotlusi esitatakse kogu programmi kohta vastavalt punktis 15.2.2. nimetatud prognoosile.

17.5. Väljamaksetaotluste koostamise aluseks olevad kuludokumendid peavad vastama „Raamatupidamise seaduse” § 7 toodud nõuetele ning kuludokumentidele peab olema kantud programmi struktuuritoetuse riikliku registri kood ning abikõlblikud summad.

17.6. Juhul, kui väljamaksetaotlus erineb rohkem kui 1/4 võrra esitatud prognoosist, on elluvija kohustatud rakendusüksuse nõudel esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas.

17.7. Elluvija võib taotleda väljamakset vastavalt Rahandusministri määramises „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse väljamaksmise tingimused ja kord” sätestatule, sealhulgas 2008. aasta jooksul määruse §-s 6 sätestatud osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. Tasumata kuludokumentide alusel tehtava väljamakse aluseks on mh leping, arve, osaliselt tasutud kuludokumentide alusel väljamakset taotledes lisatakse maksekorralduse koopia omaosaluse äramaksmise kohta.

17.8. Viimane väljamaksetaotlus esitatakse koos programmi lõpparuandega. Väljamakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.

18. Programmi muutmise tingimused

18.1. Elluvija teavitab rakendusüksust ja rakendusasutust viivitamatult kirjalikku taasesitust võimaldavas vormis vajadusest teha programmis muudatusi ning esitab taotluse programmi muutmiseks.

18.2. Elluvija on kohustatud taotlema programmi muutmist juhul, kui:

18.2.1. muutuvad elluvija juriidilised andmed;

18.2.2. muutub käibemaksu abikõlblikkus;

18.2.3. soovitakse muuta programmi abikõlblikkuse perioodi;

18.2.4. soovitakse muuta programmi tegevuste ajakava (punkt 11);

18.2.5. soovitakse muuta programmi eelarvet tegevuste lõikes (punkt 10.4), kui ühe eelarveaasta summat muudetakse rohkem kui 10 % eelarveaasta kinnitatud summast, välja arvatud kuni 100 000 krooni ulatuses eelarveaasta jooksul tehtavate muudatuste puhul.

18.3. Punktis 18.2.1 ja 18.2.2 nimetatud programmi muutmise taotluse esitab elluvija rakendusasutusele.

18.4. Punktis 18.1, 18.2.3, 18.2.4 ja 18.2.5 nimetatud programmi muutmise taotluse esitab elluvija läbi rakendusüksuse rakendusasutusele.

18.5. Puuduste esinemisel annab rakendusüksus elluvijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.

18.6. Elluvijja võib programmi muutmise taotluse esitada kuni kaks korda aastas v.a. punktides 18.2.1 ja 18.2.2 toodud juhtudel.

18.7. Rakendusüksusel on õigus taotleda programmi muutmist, kui programmi aruannetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi eduka läbiviimise või eesmärkide saavutamiseks, esitades rakendusasutusele muutmise taotluse, teavitades sellest elluvijjat.

18.8. Programmi muutmise otsuse teeb rakendusasutus 20 tööpäeva jooksul taotluse saamisest. Rakendusasutusel on õigus iseseisvalt algatada programmi muutmine, teavitades sellest rakendusüksust ja elluvijjat.

18.9. Rakendusasutus edastab muudetud programmi rakendusüksusele ja elluvijale.

18.10. Juhul, kui muudatus programmi eelarves tegevuste lõikes (punkt 10.4) tehakse väiksemas mahus kui punktis 18.2.5 nimetatu, on elluvijja enne muudatuste tegemist kohustatud uue programmi eelarve tegevuste lõikes kooskõlastama rakendusüksusega ning esitama kooskõlastatud eelarve tegevuste lõikes rakendusasutusele.

18.11. Juhul, kui elluvijja soovib programmi aasta eelarvet ja tegevuskava muuta selliselt, et üks kulukoht suureneb/väheneb rohkem kui 10% selle kinnitatud summast, välja arvatud programmi aasta eelarves kuni 100 000 krooni ulatuses eelarve aasta jooksul tehtavad muudatused, on elluvijja kohustatud enne kinnitatud programmi aasta eelarvest erinevate kulutuste tegemist esitama uue programmi aasta eelarve rakendusüksusele kooskõlastamiseks. Rakendusüksus edastab peale kooskõlastamist programmi aasta eelarve rakendusasutusele kinnitamiseks.

18.12. Juhul, kui muudatus programmi aasta eelarves tehakse väiksemas mahus kui punktis 18.11 nimetatu, on elluvijja kohustatud rakendusüksust teavitama enne kinnitatud programmi aasta eelarvest erinevate kulutuste tegemist nimetatud muudatustest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja esitama rakendusüksuse nõudel uue eelarve.

18.13. Koos programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava kinnitamisega, muudab rakendusasutus programmi eelarvet aastate lõikes (punkt 10.3) vastavalt eelmise perioodi tegelikele kulutustele.

18.14. Programmi alusel antava toetuse suurendamise tingimused:

18.14.1. toetuse suurendamine on vajalik programmi eesmärkide saavutamiseks;

18.14.2. meetme „Kooli pooleljätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine” eelarve vahendite jääk võimaldab seda;

18.14.3. toetuse summa suurenemisel toetuse määr ei suurene.

19. Programmi aruandlus

19.1. Rakendusasutus kehtestab programmi aruannete esitamise korra ning aastaaruande ja lõpparuande vormid.

19.2. Elluvijja esitab eelnevalt Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonnaga kooskõlastatud programmi aastaaruande rakendusüksusele järgneva aasta 31. jaanuariks.

19.3. Elluvijja esitab koos viimase väljamaksetaotlusega programmi lõpparuande, mis on eelnevalt kooskõlastatud Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonnaga.

19.4. Rakendusüksus kontrollib esitatud aastaaruannete ja lõpparuande vormikohasust ning andmete õigsust. Kui programmi aruanne on nõuetekohaselt täidetud ja selles esitatud andmed õiged ning viidatud puudused parandatud, kinnitab rakendusüksuse juhatus aruande ning teavitab sellest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis elluviijat ja rakendusasutust.

19.5. Kui aruandes esitatud andmetest ilmneb, et programmi eduka eluviimise tagamiseks on vaja rakendada täiendavaid abinõusid, teeb rakendusüksus elluviijale ja rakendusasutusele ettepaneku programmi tegevusplaani või eelarve muutmiseks.

20. Teavitamine

20.1. Elluviijal tulenevalt struktuuritoetuse seaduse § 22 punktist 13 ning Vabariigi Valitsuse 30.08.2007. a määrusest nr 211 „Struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetusest rahastatud objektide tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ning kord“ (edaspidi *teavitamise määrus*) on kohustus teavitada programmi sihtgrupe ning avalikkust, et tegemist on struktuuritoetuse abil elluviidava programmiga.

20.2. Elluviija tagab programmilase teavitustegevuse (sh teavitades programmi algamisest ja lõppemisest) ning kasutab nõuetekohast tähistust programmiga seotud materjalidel ja üritustel vastavalt teavitamise määrusest ettenähtud nõuetele.

20.3. Elluviijal peab säilima jälg teavitustegevusest, mille alusel on võimalik teavitustegevust tagantjärele tõestada. Teavituse kulud kajastatakse programmi eelarves.

21. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

21.1. Toetuse tagasinõudmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 26 sätestatule.

21.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 27 – 28 sätestatule.

Andres Koppel
kõrghariduse- ja teaduse asekanstler
üld- ja kutsehariduse asekanstleri ülesannetes